

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ
ΘΕΜΑΤΩΝ

Ταχ. Δ/ση : Α. Παπανδρέου 37
Τ.Κ. – Πόλη : 151 80 ΜΑΡΟΥΣΙ
E-mail : gmk2@minedu.gov.gr
Τηλέφωνο : 210 344 3244
DES

Μαρούσι, 16-06-2026

Αρ. Πρωτ. 79412/ΥΣ

ΠΡΟΣ: Τη Βουλή των Ελλήνων
Διεύθυνση Κοινοβουλευτικού
Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων

ΚΟΙΝ: Βουλευτές κ.
- Αντρέα Βορύλλα
- Σπυρίδωνα Τσιρώνη
(Δια της Βουλής των Ελλήνων)

ΘΕΜΑ: «Απάντηση στην Ερώτηση με αριθμ. πρωτ. 4842/28-04-2026»

Σε απάντηση του ανωτέρω Μέσου Κοινοβουλευτικού Ελέγχου, κάνουμε γνωστά τα ακόλουθα:

Στο πλαίσιο της ενίσχυσης της φιλαναγνωσίας στα σχολεία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της χώρας, εκδόθηκαν Υπουργικές Αποφάσεις (Υ.Α.) που αφορούν στην έγκριση προμήθειας, εκτύπωσης και διάθεσης ολόκληρων λογοτεχνικών βιβλίων στο πλαίσιο του μαθήματος της Γλώσσας και της Λογοτεχνίας για τους/τις μαθητές/τριες της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης αντιστοίχως. Για το σχολικό έτος 2025-2026 εκδόθηκε η υπό στοιχεία 77957/ΓΔ4/27/06/2025 Υ.Α. (ΑΔΑ: 95Ν046ΝΚΠΔ-1ΚΦ), όπως ισχύει.

Περαιτέρω, σύμφωνα με το υπ' αρ. πρωτ. 8739/08-05-2026 έγγραφο του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π.):

«(...) Ως προς το ερώτημα 1 και βάσει των αρμοδιοτήτων του ΙΕΠ επισημαίνονται τα ακόλουθα:

Σύμφωνα με την υπ. αριθ. 40/25-07-2024 Πράξη του ΔΣ του ΙΕΠ με θέμα «Διαβίβαση συμπληρωματικής εισήγησης της Ομάδας Εργασίας για τη φιλαναγνωσία, προκειμένου να εκδοθεί Υπουργική Απόφαση, ως προς την αναγκαιότητα προμήθειας, εκτύπωσης και διάθεσης ολόκληρων λογοτεχνικών βιβλίων, στο πλαίσιο του μαθήματος της Γλώσσας και της Λογοτεχνίας για τους/τις μαθητές/τριες της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης αντιστοίχως για το σχολικό έτος 2024-2025», η ανάγνωση λογοτεχνικών ολόκληρων έργων αποτελεί σημαντικό στοιχείο για τη μάθηση και συντελεί ευεργετικά στην ολόπλευρη ανάπτυξη των μαθητών/τριών της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας

Εκπαίδευσης. Μπορεί να προσφέρει στην ευαισθητοποίηση των παιδιών με έμφαση στη διαφορετικότητα ως εγγενές χαρακτηριστικό της ανθρώπινης κοινωνίας και της σχολικής κοινότητας. Τα παιδιά μέσα από τη λογοτεχνία δύνανται να δραστηριοποιηθούν μέσω δημιουργικών έργων που καλλιεργούν τη γλώσσα, τη φαντασία, τη δημιουργική σκέψη και την εφευρετικότητά τους. [...]

Στο Γυμνάσιο και στο Λύκειο, προκειμένου να ενισχυθεί ακόμα περισσότερο η ανάγνωση στο σχολείο, με τα νέα Προγράμματα Σπουδών εισάγεται με τρόπο διακριτό η διδασκαλία αυτοτελούς, εκτενούς λογοτεχνικού έργου σε όλες τις τάξεις των σχολείων της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, ενώ γίνεται αναφορά στην «εκφραστική και κατανοούσα» ανάγνωση. Σε αυτό το πλαίσιο ισχυροποιείται η αντίληψη των μαθητών/τριών για τη σχέση όλου/μέρους στη λογοτεχνία και προωθείται η αισθητική απόλαυση.

Η ανάγνωση λογοτεχνικών κειμένων στο Γυμνάσιο και στο Λύκειο, όπως και στο Δημοτικό διευρύνει τη γλωσσική κατάκτηση, προσφέροντας ένα κειμενικό πλαίσιο που έχει νόημα για τους/τις μαθητές/τριες, το οποίο διεγείρει τη μνήμη και συνεισφέρει στην επεξεργασία και στην ερμηνεία της γλώσσας. Παράλληλα, λόγω της ύπαρξης πολλαπλών επιπέδων νοήματος η εστίαση σε μια δραστηριότητα, όπου απαιτείται η προσωπική ανταπόκριση των μαθητών/τριών, κινητοποιεί και επιταχύνει τη γλωσσική κατάκτηση και διευρύνει τη γλωσσική συνειδητοποίηση, αφού τα λογοτεχνικά κείμενα βελτιώνουν τις ερμηνευτικές ικανότητες των μαθητών/τριών. Επιπρόσθετα, η Λογοτεχνία ενισχύει την ψυχογλωσσολογική πλευρά της διδασκαλίας της γλώσσας, αφού εστιάζει στη μορφή και στις διαδικασίες επεξεργασίας του λόγου, συμβάλλοντας ουσιαστικά στην ενδυνάμωση της αναγνωστικής ικανότητας.

Η επίτευξη των προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων πραγματοποιείται και με τη διδασκαλία ολόκληρου λογοτεχνικού βιβλίου, η οποία φέρνει σε επαφή τους/τις μαθητές/τριες με σπουδαία έργα του παρελθόντος που ανήκουν στον λογοτεχνικό κανόνα δημιουργώντας τις στέρεες βάσεις επέκτασης αυτής της επαφής και με σύγχρονα έργα υψηλής αισθητικής, συμβάλλοντας με αυτόν τον τρόπο στην ανάπτυξη της λογοτεχνικής αισθητικής παιδείας των μαθητών/τριών.

Εντός αυτού του πλαισίου, η επιλογή των κειμένων βασίστηκε σε συγκεκριμένα επιστημονικά και παιδαγωγικά κριτήρια, αλλά και στην αξιοποίηση της βιωματικής εμπλοκής των μαθητών/τριών, της ενεργοποίησης της φαντασίας και της κριτικής τους ικανότητας. Επιλέχθηκαν έργα, αντιπροσωπευτικά του γενικότερου λογοτεχνικού αλλά και του σχολικού λογοτεχνικού κανόνα, εμβληματικών λογοτεχνών, για τους οποίους υπάρχει ήδη πολύχρονη εμπειρία από τη διδακτική τους αξιοποίηση και ως εκ τούτου είναι ευρύτερα αποδεκτή η παιδαγωγική καταλληλότητα και η αισθητική τους αξία.

Βέβαια, η συγκρότηση ενός «σχολικού λογοτεχνικού κανόνα» είναι ιδιαίτερος απαιτητική διαδικασία, γιατί πέραν της παιδαγωγικής καταλληλότητας και της επιστημονικής εγκυρότητας είναι πιθανό να προσκρούει και στις αισθητικές επιλογές των εκπαιδευτικών. Για τον λόγο αυτό και ως υλοποίηση της εκπαιδευτικής πολιτικής για το πολλαπλό βιβλίο, προτείνονται τρία (3) λογοτεχνικά έργα για το Νηπιαγωγείο, ένα (1) για κάθε τάξη του Δημοτικού και δύο (2) για κάθε τάξη του Γυμνασίου και του Λυκείου, ώστε να διανεμηθούν στους μαθητές και τις μαθήτριες σε έντυπη μορφή.

Ακολούθως παρουσιάζονται τα κριτήρια τα οποία ικανοποιούνται στο πλαίσιο του εφικτού. Επιλέχθηκαν βιβλία τα οποία:

- Είναι ελεύθερα δικαιωμάτων, εκτός αν έχουν παραχωρηθεί τα δικαιώματα από τους κληρονόμους.
- Δύνανται να υπάρχουν και στον κατάλογο των εκπονητών/τριών των Προγραμμάτων Σπουδών.
- Θεωρούνται εμβληματικά με διαχρονική λογοτεχνική αξία.

- Έχουν παιδαγωγική αξία αλλά και καταλληλότητα με την αντίστοιχη ηλικιακή ομάδα των μαθητών/τριών.
- Διαθέτουν περιεχόμενο που δύναται να συνδεθεί, να συσχετιστεί και να εμπλουτιστεί με το περιεχόμενο άλλων γνωστικών αντικειμένων.
- Επιτρέπουν και ταυτόχρονα ενδυναμώνουν τη βιωματική εμπλοκή των μαθητών/τριών σε παιγνιώδεις, δημιουργικές και παραγωγικές δραστηριότητες, ενεργοποιώντας τη φαντασία τους και καλλιεργώντας τον κριτικό στοχασμό τους.
- Αναπτύσσουν τις ποικίλες δυνατότητες των μαθητών/τριών ικανοποιώντας παράλληλα τις πολλαπλές ανάγκες τους (ανθρωποπλαστικός προσανατολισμός της εκπαίδευσης).
- Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να αναπτύξουν ευρύ φάσμα στρατηγικών διδασκαλίας, δίνοντάς τους τη δυνατότητα για την αξιοποίηση πολλαπλών αισθητικών επιλογών.
- Εγείρουν το ενδιαφέρον των μαθητών/τριών και δύνανται στο πλαίσιο της διαθεματικότητας να αξιοποιηθούν και άλλες μορφές της τέχνης.
- Είναι σημαντικό να τα γνωρίσουν οι μαθητές/τριες, δεδομένου ότι αποτελούν αντιπροσωπευτικά έργα σημαντικών Ελλήνων και ξένων λογοτεχνών που δεν βρίσκονται στη ζωή.
- Το περιεχόμενό τους συνδέεται με τα ισχύοντα αλλά και τα νέα Προγράμματα Σπουδών για τη λογοτεχνία.

Όσον αφορά στην τεκμηρίωση της επιλογής του βιβλίου Το ημερολόγιο της Άννα Φρανκ, πρόκειται για το αυθεντικό ημερολόγιο της έφηβης Γερμανοεβραίας Άννας Φρανκ, η οποία το έγραψε όταν κρυβόταν από τη ναζιστική αστυνομία στην Ολλανδία. Η ίδια πέθανε τελικά σε στρατόπεδο συγκέντρωσης και ο πατέρας της που επέζησε, το εξέδωσε μετά το τέλος του πολέμου. Αποτελεί ένα κείμενο εμβληματικό, σπαρακτικό και καταγγελτικό, μέσα από τα μάτια ενός κοριτσιού, της ναζιστικής θηριωδίας και του Ολοκαυτώματος.

Επιπλέον, σύμφωνα με την υπ. αριθ. πρωτ. 33281/ΓΔ4/17-03-2026 Εγκύκλιο με θέμα «Πλαίσιο κατευθύνσεων και προτάσεων για την ανάγνωση αυτοτελών λογοτεχνικών έργων στο νηπιαγωγείο, το δημοτικό σχολείο, το γυμνάσιο και το λύκειο, σχολικού έτους 2025-2026», η ανάγνωση είναι μια βασική γλωσσική δεξιότητα που νοηματοδοτεί κάθε πτυχή της ζωής μας, σχολική, προσωπική, κοινωνική και επαγγελματική. Τα τελευταία χρόνια αντικείμενο μελέτης και έρευνας αποτελεί η ψυχαγωγική ανάγνωση λογοτεχνίας με σκοπό την απόλαυση (reading for pleasure) εντός και εκτός σχολείου. Τα ευρήματα των ερευνών δείχνουν ότι η ψυχαγωγική ανάγνωση έχει πολλαπλά οφέλη:

- αναπτύσσει τη φαντασία, τη δημιουργικότητα και την ικανότητα επίλυσης προβλημάτων.
- συμβάλλει στη γλωσσική ανάπτυξη και συνειδητοποίηση, καθώς βοηθά τους μαθητές και τις μαθήτριες να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους, να εξοικειωθούν με γραμματικές δομές, να γνωρίσουν αφηγηματικές τεχνικές, είδη και τύπους κειμένων και να αναπτύξουν ποικίλους γραμματισμούς.
- επιδρά σημαντικά στη γνωστική ανάπτυξη, καθώς οι μαθητές/τριες μαθαίνουν να εστιάζουν περισσότερο την προσοχή τους, να ενισχύουν τη μνήμη τους, να επεξεργάζονται πληροφορίες και να κάνουν συνδέσεις.
- αναδεικνύει ταυτότητες και ωθεί τους μαθητές και τις μαθήτριες να ανακαλύπτουν νοήματα, να διαμορφώνουν στάσεις και να αναπτύσσουν δεξιότητες κριτικής σκέψης.

- βοηθάει στη διαχείριση των συναισθημάτων, αναπτύσσει τη συναισθηματική νοημοσύνη, ενδυναμώνει την ενσυναίσθηση αλλά και την αυτογνωσία και συμβάλλει στη διαμόρφωση υγιών κοινωνικών σχέσεων.
- προκαλεί την περιέργεια και την ανάγκη για διερεύνηση, προσφέροντας όχι μόνο γνώσεις και πληροφορίες αλλά και πολιτισμικές εμπειρίες άγνωστες και οικείες.

Με βάση όλα τα προηγούμενα οφέλη, η ψυχαγωγική ανάγνωση θέτει τα θεμέλια για τη διά βίου μάθηση, τη μελλοντική ακαδημαϊκή επιτυχία και την προσωπική ευζωία.

Συγχρόνως, η αγάπη για την ανάγνωση καλλιεργείται αποτελεσματικότερα, όταν η αναγνωστική εμπειρία δεν είναι αποσπασματική αλλά περιλαμβάνει ολόκληρα λογοτεχνικά έργα. Η ανάγνωση ολόκληρου του λογοτεχνικού έργου, σε αντίθεση με την ανάγνωση αποσπασμάτων, προσφέρει παιδαγωγικά και λογοτεχνικά πλεονεκτήματα, καθώς παρέχει μια ολοκληρωμένη εμπειρία και προάγει τη βαθύτερη κατανόηση του κειμένου. Αναλυτικά:

- Η ανάγνωση του έργου στο σύνολό του δίνει τη δυνατότητα στους μαθητές και στις μαθήτριες να κατανοήσουν πλήρως την πλοκή, τους χαρακτήρες και τα θέματα.
- Τα ολόκληρα έργα παρέχουν ευκαιρίες για ολιστική προσέγγιση των πολλαπλών θεμάτων και μηνυμάτων που δεν αποκαλύπτονται στα αποσπάσματα, ενώ παράλληλα ενισχύουν τις γλωσσικές δεξιότητες.
- Η ανάγνωση ολόκληρου έργου απαιτεί συγκέντρωση και υπομονή, δεξιότητες απαραίτητες για την οργάνωση της μελέτης και της πνευματικής καλλιέργειας. Το ολόκληρο έργο δημιουργεί συναισθηματική εμπλοκή, κάτι που είναι δυσκολότερο να επιτευχθεί με αποσπάσματα, και διαμορφώνει το πλαίσιο για την ενδυνάμωση της αισθητικής του απόλαυσης.
- Η ανάλυση ολόκληρου έργου επιτρέπει πιο σύνθετες και κριτικές ερμηνευτικές προσεγγίσεις, αναστοχαστικού προσανατολισμού.
- Καθώς το αυτοτελές έργο διατηρεί την ακεραιότητά του, προάγεται η εκτίμηση για τη λογοτεχνική δημιουργία και ενδυναμώνεται η θετική στάση στη φιλιαναγνωσία.

Η αδιάλειπτη παρουσία της λογοτεχνίας στον χώρο και τον χρόνο πιστοποιεί την αδιαμφισβήτητη αξία της και συνδέεται άρρηκτα με την καλλιέργεια της φιλιαναγνωσίας. Με την ανάγνωση αυτοτελών λογοτεχνικών βιβλίων, επιτυγχάνεται η πνευματική ανάπτυξη, η αισθητική, γλωσσική, συναισθηματική και ηθική καλλιέργεια των μαθητών/τριών και προωθείται η ψυχαγωγική, κοινωνική και πολιτισμική διάσταση της αναγνωστικής εμπειρίας.

Ειδικότερα, το μάθημα της Λογοτεχνίας στο Γυμνάσιο μπορεί να συμβάλλει σημαντικά στη διατήρηση αλλά και την ενδυνάμωση των αναγνωστικών συνηθειών των εφήβων. Σύμφωνα με το νέο ΠΣ της Λογοτεχνίας (ΦΕΚ Β΄ 694/10-02-2023), η ανάγνωση και επεξεργασία λογοτεχνικών κειμένων με πρακτικές που ενθαρρύνουν τη βιωματική και διερευνητική μάθηση είναι δυνατό να καταστήσει το μάθημα ελκυστικό. Συγκεκριμένα, μέσα από την επαφή με το αυτοτελές έργο, οι μαθητές/τριες αναμένεται να:

- διαβάζουν συλλογικά και ατομικά, ηχηρά και εκφραστικά αλλά και σιωπηρά, να συζητούν για τα νοήματα των κειμένων και τα συναισθήματα που τους προκαλούν και να απολαμβάνουν την αναγνωστική εμπειρία.
- εντοπίζουν και να αναγνωρίζουν τις αξίες και τις ιδέες που ενυπάρχουν στα λογοτεχνικά κείμενα και να συνειδητοποιούν την αισθητική τους αξία.
- αναπτύσσουν δεξιότητες αναπλαισίωσης τμημάτων του λογοτεχνικού κειμένου.
- αναπτύσσουν κριτική και δημιουργική σκέψη, εμβαθύνοντας στα κείμενα και συγκρίνοντάς τα με άλλα, και να ανακαλύπτουν τη διακειμενική σύνδεση των λογοτεχνικών βιβλίων με άλλα βιβλία και με άλλες μορφές τέχνης.

- κατανοούν τη σχετικότητα αλλά και την πολλαπλότητα των ερμηνευτικών προσεγγίσεων και να αντιμετωπίζουν κριτικά τις δικές τους ερμηνευτικές προτάσεις.
- κατανοούν ότι οι πολιτισμικές αξίες σχετίζονται με τον χώρο, τον χρόνο και τις κοινωνικές πρακτικές, είναι επομένως προσδιορισμένες ιστορικά και κοινωνικά, γεγονός που δικαιολογεί τη σχετικότητα αλλά και την ποικιλία τους.

Είναι όμως σημαντικό να επισημανθεί, ότι ο χαρακτήρας της ανάγνωσης αυτοτελών έργων είναι ελεύθερος και παιγνιώδης, ενώ η καθοδήγηση των μαθητών/τριών στοχεύει στην αναγνωστική τους χειραφέτηση. Η ανάγνωση και η επεξεργασία του κειμένου είναι κριτική και ταυτόχρονα δημιουργική, βασίζεται σε τεκμηριωμένες κρίσεις και απομακρύνεται από στερεότυπα. Για το πρώτο αυτό εγχείρημα να εισαχθεί το αυτοτελές λογοτεχνικό βιβλίο και η ψυχαγωγική ανάγνωση στην εκπαίδευση δόθηκε έμφαση στην ελληνική και ξένη κλασική λογοτεχνία με κριτήρια παιδαγωγικά, θεματικά, ειδολογικά κ.ά. Βέβαια, από τη στιγμή που η ανάγνωση ολόκληρων λογοτεχνικών έργων εντάσσεται σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες, ενισχύεται και η ευελιξία των εκπαιδευτικών και των μαθητών/τριών στην επιλογή και άλλων πρόσθετων έργων με βάση τα προσωπικά τους ενδιαφέροντα, όπως και η συμμετοχή τους σε λέσχες ανάγνωσης.

Ως προς το ερώτημα 2 και βάσει των αρμοδιοτήτων του ΙΕΠ επισημαίνονται τα ακόλουθα:

Σύμφωνα με την υπό στοιχεία 77957/ΓΔ4/27-06-2025 ΥΑ με θέμα «Έγκριση προμήθειας, εκτύπωσης και διάθεσης ολόκληρων λογοτεχνικών βιβλίων στο πλαίσιο του μαθήματος της Γλώσσας και της Λογοτεχνίας για τους/τις μαθητές/τριες της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης αντιστοίχως, για το σχολικό έτος 2025-2026» εγκρίνεται η προμήθεια από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής και η εκτύπωση και η διάθεση από το «Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων "Διόφαντος"» (Ι.Τ.Υ.Ε.) ολόκληρων λογοτεχνικών βιβλίων στο πλαίσιο του μαθήματος της Γλώσσας και της Λογοτεχνίας για τους/τις μαθητές/τριες της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, για το σχολικό έτος 2025-2026. Ως εκ τούτου, η σχολική χρήση του συγκεκριμένου βιβλίου αφορά το εν λόγω σχολικό έτος. (...).

Η ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΣΟΦΙΑ ΖΑΧΑΡΑΚΗ

Εσωτερική Διανομή

1. Γραφείο Υπουργού
2. Γραφείο Υπηρεσιακού Γραμματέα